

Remissyttrande
Datum 2016-09-27
Diarienummer RS 2016-04770

FI2016/02568/K

fi.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över "Regional indelning – tre nya län" (SOU 2016:48)

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen har i olika sammanhang framhållit att det finns ett starkt behov av att Sverige delas in i färre och större regioner för att kunna möta framtida utmaningar. Detta gäller såväl inom området regional utveckling som inom de traditionella landstingsverksamheterna. Vi förutsätter att den inriktning som kommittén anger om att Sverige ska indelas i 6 regioner/län kommer att fullföljas. Det är utgångspunkten för att vårt remissyttrande och att Västra Götalandsregionen i allt väsentligt ställer sig bakom kommitténs förslag.

De fyra utgångspunkterna som kommittén anger som grund för sitt förslag till ny indelning är relevanta. Utifrån dessa utgångspunkter för en ny indelning finns, enligt vår mening, egentligen inget skäl att ändra Västra Götalands geografiska indelning. Västra Götaland svarar redan idag väl upp mot dessa utgångspunkter.

Om det däremot utifrån ett nationellt perspektiv finns behov av att ändra Västra Götalandsregionens geografiska område, ser vi inget hinder för detta. Kommittén föreslår att Landstinget i Värmland och Västra Götalandsregionen ska bilda en ny region. Vi delar bedömningen om att detta i så fall bör ske 2019

Vår uppfattning är att arbetet med att bilda en ny region ska ske vid ett tillfälle. Vi ser därför negativt på kommitténs förslag om att en ny indelning ska ske i två steg. Om ett senare beslut om indelningen kommer att beröra den nya region vi ska skapa tillsammans med Värmland, förutsätter vi att en sådan förändring sker inom de strukturer organisation med mera som skapas från och med 2019.

Vi vill även poängtera att en regionindelning som delar på arbetsmarknadsregioner kan hämma utvecklingen i regionen och landet. Indelningen i arbetsmarknadsregioner är naturliga byggstenar i planering av såväl trafik, infrastruktur liksom utbildning, vård och annan samhällsservice.

Västra Götalandsregionen anser precis som kommittén att de statliga myndigheternas regionala indelning måste samordnas och följa den indelning som gäller för län och regioner. Vi delar kommitténs åsikt och vill understryka matchningens betydelse för att uppnå en mer effektiv och samstämmig samhällsapparat som underlättar samverkan mellan den statliga, regionala och kommunala nivån.

Vi vill även understryka nödvändigheten av bra samverkan med kommunerna under processen med att bilda en ny region. Vår erfarenhet från Västra Götalandsregionen är att det måste skapas tydliga och stabila strukturer för hur en löpande samverkan ska ske när den nya organisationen väl är på plats och för att det ska ske måste kommunerna involveras redan inför och under ombildningsprocessen.

Yttrande

Västra Götalandsregionen har i olika sammanhang framhållit att det finns ett starkt behov av att Sverige delas in i färre och större regioner för att kunna möta framtida utmaningar. Detta gäller såväl inom området regional utveckling som inom de traditionella landstingsverksamheterna. Vi förutsätter att den inriktning som kommittén anger om att Sverige ska indelas i 6 regioner/län kommer att fullföljas. Detta är utgångspunkten för att vårt remissyttrande och att Västra Götalandsregionen i allt väsentligt ställer sig bakom kommitténs förslag.

5. Samhällsorganisationens utmaningar

Vi delar kommitténs beskrivning av att den demografiska utvecklingen och urbaniseringen kan leda till oönskade konsekvenser och ökade skillnader inom Sverige.

Sjukvården står inför stora utmaningar och måste ges förutsättningarna för att möta dessa. Kommitténs förslag till regional indelning ger, i vår mening, goda möjligheter att anpassa det svenska sjukvårdssystemet till invånarnas framtida behov av hälso- och sjukvård och för att genomföra de förändringar som förespråkas i utredningarna *Träning ger färdighet, koncentrera vård för patientens bästa (SOU 2015:98)* och *Effektiv vård (SOU 2016:2)*

Vår bedömning är också att ett färre antal regioner med ansvar för sjukvårdssystemet innebär bättre möjligheter till samverkan och utveckling. Med dagens antal landsting och många samverkansformer försvåras ett gemensamt utvecklingsarbete. Det blir den aktör med lägst ambition eller förmåga som lägger ribban för utvecklingen.

Vi delar kommitténs bedömning att det finns flera små och ekonomiskt resurssvaga landsting som inte står rustade för framtidens utmaningar och inte kommer att kunna vidta nödvändiga åtgärder eller är stora nog för att utveckla möjligheter till nivåstrukturer.

6. Hur kan större län bidra till tillväxt och utveckling

Vi delar kommitténs beskrivning av fördelarna med stora regioner i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet. Västra Götalandsregionen erfarenhet är att en stor region ger nya och bättre möjligheter till planering och resursutnyttjande, samordnat agerande och skapande av nya allianser. En större ekonomisk bas ger möjlighet till kraftfulla insatser för tillväxt och utveckling.

Erfarenheterna i Västra Götaland visar att det är möjligt att hitta former för att uppnå en god samverkan med kommunerna i en stor region med många

kommuner. Vidare visar vår erfarenhet att en stor region har bättre förutsättningar att jobba för flerkärnighet och säkra tillväxt och utveckling på fler orter än enbart en storstad eller huvudcentra. I likhet med kommittén anser vi att ett viktigt argument för stora regioner är att de även bidrar till vidgade arbetsmarknadsregioner. Ett tydligt och nästan omedelbart resultat av bildandet Västra Götalandsregionen är mobiliseringen inom transportinfrastrukturen och kollektivtrafiken som knutit ihop Västra Götalands arbetsmarknadsregioner och där med skapat en funktionell regionförstoring. Exempel på stora systempåverkande investeringar är dubbelspår och fyrfältsväg mellan Göteborg och Trollhättan, utbyggnad av E6 till motorväg hela vägen mellan Göteborg och Oslo, Västsvenska paketet samt beslut om utbyggnad av E20.

Större regioner och en mer symmetrisk regional indelning ökar också förutsättningarna för att lyfta in fler områden i det regionala utvecklingsansvaret. I likhet med OECD¹ anser vi att det finns ytterligare potential för sektorsövergripande koordinering på regional nivå. Till exempel så skulle koordineringen kunna öka och regional och lokal kompetens inom närings- arbetsmarknads- och utbildningspolitiken bättre kunna nyttjas med ett utökat regionalt ansvar inom dessa politikområden. Även koordineringen av infrastrukturplanering med övrig fysisk planering, till exempel bostadsförsörjning, kan förbättras med ett utökat regionalt ansvar. Men med dagens kraftiga obalans i den regionala samhällsorganisationen saknas förutsättningarna för att lägga nya uppgifter på regional nivå. Stora regioner har ekonomiska och administrativa resurser samt en kunskapsplattform för att kunna hantera ansvar för fler områden. Ansvaret bör se likt ut för samtliga regioner i Sverige, men då behöver även förutsättningarna för att axla det ansvaret finnas hos varje region. Då är storleken en avgörande faktor och jämlig styrka viktigt för balansen, demokratin och jämlika förutsättningar för invånarna i landet.

7. En ändamålsenlig regional samhällsorganisation

Västra Götalandsregionen anser precis som kommittén att de statliga myndigheternas regionala indelning måste samordnas och följa den indelning som gäller för län och regioner. Vi delar kommitténs åsikt och vill understryka matchningens betydelse för att uppnå en mer effektiv samhällsapparat som underlättar samverkan mellan den statliga, regionala och kommunala nivån. Detta är naturligtvis särskilt viktig för de myndigheter som har direkt koppling till landstingens och kommunernas verksamheter samt till det regionala utvecklingsansvaret. Det är därför bra, som kommittén föreslår, att länsstyrelserna uppdrag att samordna staten regionalt förtydligas och förstärks.

Vi menar att ett tydligare ansvar inom den statliga organisationen kommer att underlätta samverkan och gemensamt utvecklingsarbete mellan stat och region, men även mellan stat och kommun.

8. Utgångspunkter för indelning i nya län

De fyra utgångspunkterna som kommittén anger som grund för sitt förslag till ny indelning är relevanta.

¹ OECD, Territorial Reviews Sweden, 2010

I betänkandet förs ett resonemang om demokrati och legitimitet. Vi vill understryka vikten av denna dimension och instämmer i det kommittén framför som risker med de omfattande indirekt valda samverkanskonstellationer som finns. Beslutsprocesserna måste var transparenta och det ska vara tydlig för invånarna var ansvaret för olika beslut ligger.

Med en större storlek ökar möjligheten för regionerna att på egen hand styra sin sjukvårdsverksamhet. Det underlättar på så vis både det demokratiska inflytandet på hälso- och sjukvårdsutvecklingen men inte minst ansvarsutkrävande från medborgarnas sida gentemot det politiska styret.

9. Sex nya län

Kommittén föreslår 6 nya län och landsting, varav 3 föreslås bildas i ett första steg. De tre Landstingen föreslås bildas från och med 2019, efter de allmänna valen, och länen 1 år tidigare. Först fyra år senare bildas övriga län och landsting.

Vår uppfattning är att det skulle var bättre om förändringen sker vid ett tillfälle och då från och med 2019. Det finns uppenbara risker ur styrnings- och resursperspektiv med en utdragen process.

Kommittén föreslår ingen ändring i benämningen. Vi anser att det idag är olyckligt att den formella benämningen är "Landsting" medan vi som organisation använder "Region". Det nya landstingen bör istället benämnas region Här vill vi ännu en gång lyfta demokratiaspekten utifrån antagandet att de flesta invånare uppfattar begreppet landsting som en renodlad hälso- och sjukvårdsorganisation. Demokrati kräver tydlighet och att invånare tillåts förstå vilka ansvarsområden som ligger hos vilka folkvalda. "Landstingsval" blir således vilseledande kunskapsmässigt då det inte signalerar att det även innefattar de regionala utvecklingsområdena kollektivtrafik, infrastruktur, FoUU, kultur, näringsliv, miljö etcetera.

Vidare vill vi påpeka vikten av att fokus ligger på att förändringen är en demokrati- och effektivitetsreform och inte en landstingsreform.

Vi vill understryka nödvändigheten med bra samverkan med kommunerna under processen med att bilda en ny region. Vår erfarenhet från Västra Götalandsregionen är att det måste skapas tydliga och stabila strukturer för hur en löpande samverkan ska ske när den nya organisationen väl är på plats och för att det ska ske måste kommunerna involveras redan inför och under ombildningsprocessen.

10. Det kommunalekonomiska utjämningsystemet vid landstingssammanslagningar

Instämmer i kommitténs förslag och bedömning.

13. Västra Götalands län

Utifrån de utgångspunkter för en ny indelning som kommittén anger finns, enligt vår mening, egentligen inget skäl att ändra Västra Götalands geografiska indelning. Västra Götaland svara redan idag väl upp mot dessa utgångspunkter.

Om man däremot utifrån ett nationellt perspektiv ser behov av att ändra Västra Götalands geografiska område, ser vi inget hinder för detta. Kommittén föreslår att Landstinget i Värmland och Västra Götalandsregionen ska bilda en ny region. Vi delar bedömningen om att detta i så fall bör ske 2019

Vår uppfattning är att arbetet med att bilda en ny region ska ske vid ett tillfälle. Att bedriva ett sådant stort förändringsarbete och sedan konsolidera nya strukturer och system kräver insatser och fokus på uppgiften. Vi ser därför negativt på kommitténs förslag om att en ny indelning ska ske i två steg. Vi ser det inte som rimligt att göra en regionbildning två gånger under en 4-årsperiod.

Det är vår åsikt att en regionbildning bör innebära att det är jämlika parter som bygger något nytt tillsammans. Det görs genom att parterna enas om vilka principer, strukturer, arbetssätt, visioner, politisk organisation och antal fullmäktigeledamöter etcetera, som ska gälla för den nya regionen, inte genom att en region ska tas upp i en annan. Det är därför viktigt att samtliga parter som kommittén i slutändan avser ska utgöra en gemensam ny region bildar den regionen gemensamt och vid ett tillfälle. Om ett senare beslut om ytterligare förändringar i indelningen från och med 2023 kommer att beröra Västra Götaland måste detta ske inom den organisation och de strukturer som skapas från och med 2019.

Ett indelningskriterium i *ansvarskommitténs* förslag var att inte dela på funktionella arbetsmarknadsregioner. En regionindelning som delar på arbetsmarknadsregioner kan hämma utvecklingen i regionen. Indelningen i arbetsmarknadsregioner är ett mått på människors rörelsemönster och är därför naturliga byggstenar i planering av såväl trafik, infrastruktur liksom utbildning, vård och annan samhällsservice.

Vår erfarenhet vid bildandet av Västra Götalandsregionen är att stor vikt måste läggas på att den nya organisationens utformning och lokalisering av olika verksamheter sker med utgångspunkt att "inomregional balans" ska råda.

Med det förslag till indelning som föreslås i delbetänkandet finns det, enligt vår uppfattning, inga skäl att behålla sjukvårdsregionerna och samverkansnämnderna. Vi förutsätter att samverkan mellan sjukvårdshuvudmännen istället sker genom bilaterala överenskommelser.

16. Val i samband med indelningsändringar

Kommittén föreslår att nuvarande valkretsar i Västra Götaland för val till riksdagen inte ändras och att nuvarande Värmland blir en valkrets. Vi instämmer i kommitténs förslag.

Regionstyrelsen

Västra Götalandsregionen

Heleén Eliasson

Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin

Regiondirektör

Protokoll från Västra Götalandsregionen

Protokoll från regionstyrelsen den 27 september 2016

Tid: 9.30–12.00

Plats: Havsörnen, Campus Nya Varvet, Göteborg

Närvarande

Beslutande

Helén Eliasson (S) tjänstgörande ordförande
Marith Hesse (M) ersättare för Johnny Magnusson (M)
Claes Redberg (S) ersättare för Håkan Linnarsson (S)
Alex Bergström (S) ej § 221
Anne-Charlotte Karlsson (S) ersättare för Alex Bergström (S) § 221
Karin Engdahl (S)
Lena Hult (S)
Martin Andréasson (M)
Gunilla Levén (M)
Annika Tännström (M)
Heikki Klaavuniemi (SD)
Tony Johansson (MP) ersättare för Birgitta Losman (MP)
Jonas Andersson (L)
Eva Olofsson (V)
Kristina Jonäng (C)
Monica Selin (KD)

Ersättare

Anne-Charlotte Karlsson (S) ej § 221
Patrik Karlsson (S)
Lena Malm (S)
Jim Aleberg (S)
Linn Brandström (M) kl. 9.45–12.00
Lars Holmin (M) ej § 221
Matz Dovstrand (SD)
Tina Ehn (MP)
Birgitta Adolfsson (L)
Jan Alexandersson (V)
Cecilia Andersson (C)

Justerare

Jonas Andersson (L)

Datum och ort för justering

Den 27 september 2016 i Göteborg

Protokoll från regionstyrelsen, 2016-09-27

§ 248

Yttrande över "Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48)"

Diarienummer RS 2016-04770

Beslut

1. Regionstyrelsen avger yttrande enligt Koncernkontorets förslag.

Reservationer

Heikki Klavuniemi (SD) reserverar sig mot beslutet (bilaga § 248 a).

Sammanfattning av ärendet

Våren 2015 tillsatte regeringen en indelningskommitté med uppdrag att föreslå en indelning av Sverige i färre och större regioner. 30 juni 2016 lade kommittén ett delbetänkande varpå Västra Götalandsregionen beretts möjlighet att yttra sig.

Det är i Västra Götalandsregionens intresse att Sverige ges en mer ändamålsenlig och effektiv samhällsapparat som bättre främjar samverkan mellan de olika samhällsliga nivåerna. Av den anledningen är den regionala indelningen en prioriterad fråga på Västra Götalandsregionens externa påverkansagenda och ett viktigt ärende för Regionstyrelsen att yttra sig i. Svar ska vara Finansdepartementet tillhanda 6 oktober 2016.

Västra Götalandsregionen ställer sig bakom kommitténs förslag i allt väsentligt med en huvudsaklig invändning mot att regionindelningen sker i två steg.

Beslutsunderlag

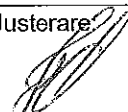

- Remissen
- Förslag till yttrande
- Tjänsteutlåtande daterat 2016-09-12

Yrkanden på sammanträdet

Eva Olofsson (V) yrkar att det görs ett tillägg i remissvaret, sist under punkt 8 i förslaget till yttrande (bilaga § 248 b).

Skickas till + yttrande

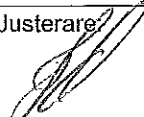
Fi.registrator@regeringskansliet.se

Justerare: 	Justerare: 	Justerare:	Rätt utdraget intygar:
---	---	------------	--

Protokoll från regionstyrelsen, 2016-09-27

Skickas till

- Linn.riedl@vgregion.se för kännedom
- ann-sofi.lodin@vgregion.se för kännedom
- lars.linden@fyrbodals.se för kännedom
- charlotta.lundstrom@vgregion.se för kännedom

Justerare: 	Justerare: 	Justerare:	Rätt utdraget intygar: Frida Bjurström
---	---	------------	---

Regionstyrelsen

2016-09-27

Reservation**Ärende 29 Yttrande över "Regional indelning – tre nya län, (SOU 2016:48)"**

Sverigedemokraterna Västra Götalandsregionen har sedan förslaget om ny regional indelning för Västra Götalandsregionen ställt sig negativa till en sådan reform. Det nya indelningsförslaget har ändrats sedan vi aktualiserade frågan, men vi vidhåller de principiella ställningstagandena som vi tog då.

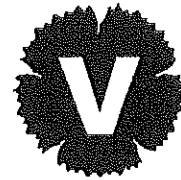
Förra mandatperioden när ansvarskommittén på dåvarande regeringens uppdrag föreslog ny indelning, föreslogs även då att Västra Götalandsregionen och Värmland skulle bilda ny storregionen.

Då fanns det ingen majoritet i vare sig VGR eller Värmland, det må finnas en pragmatisk hållning bland majoriteten i VGR idag att man kan tänka sig att gå samman med Värmland. Men den hållningen finns inte i Värmland.

Dessa motrelationer till varandra är en av anledningarna till att vi anser att svaret som Västra Götalandsregionen sänder i frågan om SOU 2016:48 till regeringen inte ska hålla så hög acceptstans som det som framgår tjänstemannasvaret.

Det utsända förslaget till remissvar är enligt oss diktat i allt för stora medhållande ord till indelningskommitténs förslag. Som **ett** exempel i remissvaret kan man läsa;

..(..)"De fyra utgångspunkterna som kommittén anger som grund för sitt förslag till ny indelning är relevanta"(..). Den skrivningen (och flera) är enligt oss olämpliga då det kan uppfattas som generella ställningstaganden/påståenden vi vill att andra också bör ha. Vi ska inte uttala oss generellt över hur andra regioner och landsting uppfattar eller bör uppfatta förslagen från indelningskommittén. Det är inte vår sak att ta ställning till.

Vänsterpartiet Västra Götalandsregionen**Yrkande****Regionstyrelsen**

2016-09-27

Diarienummer RS 2016-04770

Ärende 29

**Yttrande över "Regional indelning – tre nya län
(SOU 2016:48)**

Vänsterpartiet föreslår följande tillägg till koncernkontorets förslag till yttrande, sist under punkt 8:

Indelningskommittén har i kap 8.3 och 8.4 en relativt positiv bild av demokratiaspekten i att bilda större regioner och deras möjlighet att få legitimitet för att leda sin verksamhet. Vi tycker att det också finns en motsatt bild. Vår uppfattning är att kommittén inte tillräckligt problematiserar sin egen iakttagelse om medborgarnas värdering av den regionala nivån, som framställs som svagare eller sämre i relation till de andra politiska nivåerna.

De förtroendevalda kommer att få svårare att fullfölja sina uppdrag när avstånden blir längre i allt större regioner. Kommittén har formellt rätt i att det är de nya regionerna som själva har att besluta om antalet ledamöter i sina fullmäktigeförsamlingar, men i realiteten kommer det att bli färre förtroendevalda i relation till den befolkning de representerar. Ju större geografiskt område som en region omfattar, desto större risk för att befolkningen uppfattar att beslut fattas långt borta. Beslut som ska ge en jämlig vård eller regional utveckling i hela regionen. Det är tex ett problem i glesbygdsområden och medborgardialogen blir alltmer angelägen. Vi tycker att det är olyckligt att kommittén inte utvecklar och reflekterar över dessa demokratiaspekter i sitt förslag.

Ytterst är det regeringens och riksdagens ansvar att ha ett helhetsperspektiv och ta beslut som tillser att en eventuell ändrad regionindelning blir hållbar och bra för landet i sin helhet. Det kan inte nog understrykas att varje region, nybildad eller ej, har ett stort ansvar för att i bred samverkan finna så demokratiska former som möjligt för att styra och leda sin verksamhet.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslås besluta att

- Remissvaret tillförs texten ovan sist under punkt 8 i förslaget till yttrande.

Eva Olofsson (v)

Jan Alexandersson (v)

RS 2016-09-27 bilaga § 2486

Dock är det för oss uppskattat att en kommentar om skrivelsen från Indelningskommittén om de fyra utgångspunkterna för en ny indelning har letats sig in i svaret. –Dvs ..(..)"enligt vår mening, egentligen inget skäl att ändra Västra Götalands geografiska indelning. Västra Götaland svarar redan idag väl upp mot dessa utgångspunkter(..)..

Kommittén föreslår att nuvarande valkretsar i Västra Götaland för val till riksdagen och landsting inte ändras och att nuvarande Värmland blir en valkrets. Vi instämmer inte i kommitténs förslag. Då vi menar att Värmland skulle få ett oerhört demokratiskt underskott i det nya parlamentet.

Indelningskommittén föreslår att den nya indelningen ska ske redan 2019, detta är vi starkt motståndare till. Det är inte rimligt att en sådan stor förändring kan ske mellan två val, denna fråga var inte en valfråga vid valet 2014. Så därför har det ej heller funnits tillfälle för väljarna att rösta på de politiker som de anser har bäst åsikt i denna fråga. Det finns alltså ett underskott av s.k " representativ demokrati".

Att låta ärendet avgöras mellan nästkommande val 2018-2022 är lämpligast, då har man vägt in den demokratiska aspekten och låtit väljarna komma till tals. Vi anser främst att en folkomröstning i frågan ska ske.

Sverigedemokraterna reserverar sig till förslag till beslut.

Heikki Klavuniemi
Regionråd SD

